

Лично безсмъртие – едно уточняване на понятието.

Таню Колев, Гита 2021

Мисълта за смърта ражда идеята за безсмъртие. Разсъждавайки върху темата, съвсем определено съзнаваме, че като не приемаме смъртта във всеки един момент, в същност, се стремим към **безсмъртие**. И точно тогава идва най-трудният момент:

„без – смъртие“ е едно отрицание,

...но в него липсва най-важното: **позитивната съставка** (!?)

Само с отрицание, без позитивна съставка няма определение!

Безсмъртието може да бъде едно или съвсем друго, а повечето пъти съвсем мъгляво и непредставимо. Възниква съвсем нетривиалният въпрос - как си представяме безсмъртието (или имаме ли модел на безсмъртие)?

Ето какво предлага А.Турчин, един от популярните автори на тема безсмъртие:

„А сега обещаната класификация на видовете безсмъртие.

Всичко това е продукт на човешката умствена дейност. И религиозни, и технически сценарии.

1. Крио-замразяване;
2. Качване в компютър;
3. Самоописание;
4. Животът в човешката памет;
5. Безсмъртие чрез деца;
6. Физическо безсмъртие поради усъвършенстване на тялото а) пътят на киборга б) пътят на йога;
7. Дионисиево безсмъртие на вечно повторение;
8. Безсмъртие, свързано с множество светове;
9. Безсмъртие на душата чрез вечен живот в рая (или ада);
10. Безсмъртие чрез непрекъснато въплъщение в различни същества;

11. Безсмъртие чрез сливане с Бога;
12. Безсмъртие чрез разпадане във вечни съставни елементи – физически атоми или атоми на опита. Зеленото е вечно и нищо не може да го унищожи;
13. Безсмъртие чрез спиране на времето в безкрайно ярко преживяване – лична уникалност. С други думи, опитът на безкраен по количество и интензивност е опит за краен период от време. Бердяев: колапс в миг;
14. ДНК безсмъртие. Запазване на ДНК проба и отглеждане на клонинг от нея, след което я отглеждат подобно на оригиналния човек, може би с помощта на компютърни симулации;
15. Възстановяване на човек в компютър чрез изчисляване на неговата генерираща същност чрез запис на външни факти, като мемоари или дневник на живота;
16. Класическо "възраждане". Улавяне на отлетялата душа и връщане в новосъздаденото тяло;
17. Създаване на времеви зрители и директно четене на информация от миналото;
18. Безсмъртие чрез хеш функция. Основната задача за съживяване е по някакъв начин да се чете и пише информация за човек. Ако в бъдеще N-PN обратимостта на проблемите бъде решена, тогава човек може да бъде възстановен чрез неговия уникален подпис. Разбира се, това трябва да е мащабен подпис. Може би дневник на човек, който той пише на ръка, или специални модели на мозъчна дейност, записани на ЕЕГ. Хеш функция - в криптографията това е вид контролна сума, тоест кратък код, който удостоверява целостта на основния код и е много различен за всякакви малки промени в основния код;
19. Безсмъртие чрез признание. Друг критерий за идентичност е способността на роднини и приятели да разпознаят починалото лице. Тоест не е нужно да четем информация за самия човек, а само да изчислим критериите, по които близките му го разпознават. И след това въз основа на тези критерии възстановете лицето. А това гарантира задоволството на близките. (Това е вариант на хеш функцията).
20. Главата на професор Доуел. По някаква причина изследванията в тази област са бавни;
21. Изпреварващо оцеляване! Ако доживеете до 2050 г., тогава ще има средства да издържите до 22 век, а дори и през 22 век - до 3000 и т.н.
22. Кръгово безсмъртие. Обемът на човешката памет е краен. Следователно, за много дълго време той може да изживее целия възможен опит. Съответно, ако затворите опита му в ринг, тогава съзнанието му ще върви в кръг. Световен ден на мармота. Дълги

милиарди милиарди години. От това следва, че в действителност безсмъртието има смисъл за същество, което има безкрайно голям обем памет. Поне за да помни възрастта си.

23. Съживете всички с мощен AI. Силният AI може да събере цялата информация за миналото на Земята и по начини, за които дори не можем да си помислим, и въз основа на това да създаде пълна реконструкция на миналото и съответно да съживи всички мъртви;

24. Безсмъртие чрез груба сила. При съживяване чрез силен AI е възможна ситуация, когато някои ЗНАЧИТЕЛНИ факти за човек все още са загубени. Тогава този супер AI може да създаде всички комбинации от липсващи фактори, тоест милиарди и трилиони копия на този човек, малко по-различен, и тя е една от тях, точно съвпада с желания човек. Квантовите компютри и използването на знания за паралелни светове / Безкрайността на вселената могат значително да увеличат това търсене;

25. Безсмъртие чрез сънища. Често мъртвите се преместват при нас и ние ги разпознаваме без сянка на съмнение в съня, тоест те преминават критерия за „несъмнено разпознаване“. От друга страна, субективно на тях не им дава нищо.

26. Безсмъртие чрез хипноза – в състояние на хипноза можете да вдъхнете на човек, че той е различен човек и понякога това дава изненадващо точни съвпадения.“¹

За съжаление това сборно описание под формата 1,2,3... не е концептуално представяне на безсмъртието и ще трябва да му се наложи определен филтър.

Моят филтър съдържа следните елементи:

а/ Не приемам религиозните представи за безсмъртие, които постулират безсмъртието на душата, т.е. хората са безсмъртни по принцип, а смъртта е „врата“ или „преход“ към друг тип съществуване в задгробен живот, сливане с бога или друга мистична сила, която гарантира вечността.;

б/ Не приемам онези представи, които отлагат смъртта за някакво време, но не определят какво ще стане после. Това е тъй нареченото „практическо безсмъртие“ или достатъчно дълъг живот. Както отбелязват² някои автори: „Ако животът е краткотрайност, заобиколена от двете страни с безбрежно небитие, интересно е каква би била разликата между живот от 5 и от 5 милиона години“.;

¹ Турчин Алексей, Классификация видов бессмертия, 2007, <https://proza.ru/2007/12/25/317>

² Слаников Иван, Нищо, наречено смърт (Актуализмът- философия на безсмъртието),С.,2011,стр.21-22.

в/ Ще се наложи да отхвърля също, всички онези представи, които „възкресяват“, възстановяват по един чудодееен начин, чрез времеви наблюдатели, или чрез достатъчно мощен изкуствен интелект, или дори по резултат от дейността, или самонаблюдение (дневници) и пр. реалната човешка личност. Основанията са, че подобна процедура е напълно възможна във фентъзи жанра, но няма и смътна представа за нея в науката и технологиите. Но дори и това не е решаващо за отхвърлянето, а по скоро факта, че след подобна процедура се озоваваме отново в изходна позиция, но съвсем не сме наясно какво ще става след това, т.е. разчитаме на бъдещи уточнения.

След налагането на този филтър този списък от 26 точки става невидим и изчезва, но все пак се откроява „мъглявото определение“ в точка 21. А тя гласи:

„21. Изпреварващо оцеляване! Ако доживеете до 2050 г., тогава ще има средства да издържите до 22 век, а дори и през 22 век - до 3000 и т.н.“

Защо „мъгляво“!? Защото това е просто формална рамка без съдържание...Все едно, че сме посочили числова редица:

$a_1, a_2, a_3, \dots a_n, \dots$

като: $a_n > a_{n-1}$, за всяко n и също n може да нараства до безкрайност.

Съвсем естествено е, че границата на тази числова редица е ∞ . Безкрайност във времето е тъй наречената вечност. Вечност или безсмъртие.... Обаче за да стане определение на безсмъртие, горната представа задължително трябва да се конкретизира в някаква степен.

Преди години в една от моите първи статии³ на тема безсмъртие, аз съм направил такава конкретизация, без да си поставям за цел уточняване на понятието „лично безсмъртие“, като просто съм представил един възможен модел на лично безсмъртие, без да осъзнавам оригиналността му. Моделът се базира на определена представа за човека-индивид, изградена на основата на системния подход и в частност - системния подход към информацията⁴.

Съгласно тези представи, човешкият индивид, както и всички живи системи, е сложна система - единство от веществено-материална и информационна системност.

Необходимо е ясно да се разграничат понятията „информационна система“ и „система от информация“. Понятието „система от информация“ е подробно развито от В.И.Кремянский в серия от публикации, като най-същественото е, че субстратът на този тип системи е самата информация, разбирана като хиперструктура. По същество, първият

3 Колев Т., Можем ли да вложим нов смисъл в идеята за лично безсмъртие, сп. Човек, еволюция, космос, №1, 1983г.

4 Кремянский В.И., Методологические проблемы системного подхода к информации, М., Наука, 1977г.

голям скок в развитието – скокът от нежива към жива материя, се обяснява с възникването на исторически първата система от информация – генетическата. Живата клетка е веществено-материална система, която носи в себе си ясно оформена система от информация. Непосредственият носител на системата от информация са гените и по-точно тяхната хиперструктура, т.е. специфичната подредба на молекулните бази на ДНК, които не са произволни, защото в тях е кодирано устройството на клетката и нейната динамика в процеса на взаимодействие със средата. Клетката е носител на генетичната система от информация, но самата генетична система от информация е ориентирана и има отношение не само към клетката, но и към метасистемата (т.е. обхващащата по-широка система). Това особено силно се проявява с възникването на многоклетъчни организми и цялата еволюция на живота на планетата, т.е. цялото многообразие на видовете живот.

На определен етап от еволюционното развитие на живите системи възниква нова система от информация, която наричаме психика. С други думи, скокът от живи системи към живи системи с психика се обяснява с възникването на качествено нова система от информация – инф⁵ на психиката. Инфът на психиката е специфична система от информация, която възниква на базата на паметта на нервната система. По-точно на базата на паметта на невронните мрежи, които изграждат нервните възли, струпването на нервните клетки, гръбначният и главният мозък в по-късната еволюция. При взаимодействието със средата се формират сензорни потоци, които се запаметяват. Запаметените единици от информация и новопостъпващата през сензорите нова информация си взаимодействат и отново се запаметяват. Като този процес не е просто взаимодействие, а взаимодействие, както при създаване на психични образи, така и за проверка на тяхната адекватност в процеса на приспособяване към средата. Възникват функционални системи от информация, а тяхната интегрална цялост наричаме психика или психично.

Следващият скок в еволюцията е възникването на инф на психиката с качеството съзнание и самосъзнание. Това е момента на възникване на човешкото общество и човешките индивиди с цялата гама от нови взаимодействия и взаимосъдействия, които минават през езиковото общуване, инструменталното взаимодействие със средата, възникването на изменена „очовечена“ среда, наличието на външна за индивида памет през писмеността, културата и възпитанието и наличието на обществено съзнание.

Съгласно тези представи човекът на индивидуално ниво е **сложна система с няколко подсистеми:**

Основната, носещата, непосредствената, е веществено-материалната подсистема – **човешки организъм**, която е носител на две подсистеми от друг характер - опосредствуван (системи от информация). Те са:

5 Инф - съкратено название на система от информация, въведено от В.И.Кремянский.

- **Генетичната система от информация**, отговорна за анатомията и базовата физиология на конкретния организъм, с непосредствен носител **хиперструктурата на гените**;

- **Психичната система от информация** с качество съзнание и самосъзнание, отговорна в много по-голяма степен за поведението и включване на конкретната личност в социума и изграждане на социални системи, с непосредствен носител **хиперструктурата на невродинамичните системи на нервната система**.

Идеята за кибернетичен вариант на лично безсмъртие, която аз развивах и изследвах по това време, предполага, че е възможно психичната система от информация с качество съзнание и самосъзнание да бъде пренесена без загуби на някакъв етап от остаряването на биологичното тяло върху ново младо биологично или изкуствено тяло. Тъй като инфът на психиката е по същество ядрото на човешката личност, то по този начин личността избягва смъртта и получава възможност да съществува и да се развива в нов организъм, най-малко още толкова време, колкото е отредено да живее биологичния организъм. Ако организъм-приемник е изкуствен, с друг субстрат и усъвършенствани структура и функции, допълнителното време на живот може да нарастне на порядъци. Процесът може да бъде реализиран неограничен брой пъти. **Безсмъртието ще изглежда като неорганичено във времето и във възможностите съществуване и развитие на човешката личност в поредица от изкуствени организми-носители, с различен субстрат и усъвършенствани по критерия самозапазване функции, но със спазването на определена приемственост. Личното безсмъртие в този вариант трябва да се разбира като непрекъснато нарастване на степента на самозапазването на личността, чрез непрекъснатата промяна на нейните носители в посока на усъвършенстване на определени параметри при непрекъснатата експанзия и разширяване на средата на обитание.**

Едно такова разбиране е напълно допустимо, като се има предвид, че основният „механизъм“ на оцеляване на системите от информация е „презаписването“ им върху нов носител. Добре изследван пример за подобен процес е репликацията на ДНК и постигането на „биологическо безсмъртие“ за генетичната система от информация⁶. Но при инфа на психиката репликацията вероятно трябва да бъде заменена с подобен, но също толкова ефективен процес.

Аз мисля, че като се използват основните свойства на паметовите следи в нервната система на човека: **асоциативност и разпределеност**, задачата за подобна процедура на преселване на психичната памет и личността, от един носител в друг, престава да изглежда толкова отчайващо трудна. Свойствата асоциативност и разпределеност позволяват да се ползват холографски модели и метафори, и да се говори за

6 Докинс Ричард, Себичният ген, С., „Изток Запад“, 2015г.

квазихолография, както и подсещат, че ако една холограма бъде разчупена, всяко нейно достатъчно голямо парче носи цялата информация за запаметения образ. Това ми позволи да предложа процедура по „преселване“ на личността в нов носител (естествен или изкуствен), която аз нарекох „изкуствена комисура“⁷. Процедурата „изкуствена комисура“ е напълно по силите на съвременната технология, което означава, че кибернетичният вариант на лично безсмъртие, не се отлага за стотици години напред, а е задача на дневен ред.

„По този начин, личното безсмъртие при хората става мислимо като процес на неограничено съществуване и развитие на системата от информация, идентифицираща се със съзнанието, самосъзнанието и личността, в поредица от веществено-материални носители с нарастващи възможности“⁸ (а днес бих прибавил без колебание „с приемственост и нарастващо съвършенство и възможности“!), разбира се критерия за съвършенството и новите възможности е самозапазването, т.е. оцеляването.

Ето, че избраното определение на личното безсмъртие, като **изпреварващо оцеляване** на човешката личност е съществено конкретизирано. А именно:

1. Личното безсмъртие във всеки един момент не е абсолютен и не е гарантирано. То може да бъде оценено като **вечност** само в граница, при неограничено нарастване на броя на „преселванията“ на личността в нов носител. А самият процес на преселване във все по-съвършен носител може да бъде реализиран само при развиване на достатъчна творческа активност и преодоляване на предизвикателствата на всеки един етап от процеса. Много е вероятно, заедно с времето на съществуване да нарастват и трудностите за преодоляване. Процесът е възможен само ако се приеме принципната познаваемост на света и постигането на оптимално управление на процеса на преселване и експанзия.
2. Приемствеността в този процес е задължителна, защото тя гарантира цялостта и идентичността на системата от информация „личност“, на „Аз“-а, при смяната на носителите. Възможно е да се допусне, че не при всяко преселване ще се налага смяна на субстрата на носителя, но неизбежно на някакви етапи смяната на субстрата ще бъде задължителна. Неизбежно е, смяната на субстрата да води до изключително забележими промени в системата от информация и появата на нови качества, но приемствеността ще гарантира непрекъснатост и цялост, памет за началото във всеки следващ етап от това развитие.

7 Колев Т. , [System Information Approach to Mind Uploading](#), Bulletin de l'Académie Internationale CONCORDE, 2020, N 3; ХОЛОГРАФЕН МОДЕЛ НА ПАМЕТТА, в. Орбита на 06 Май 1978г

8 Колев Т., Можем ли да вложим нов смисъл в идеята за лично безсмъртие, сп. Човек, еволюция, космос, №1, 1983г.,стр.91.

3. Информацията по определение може да бъде презаписана на произволни носители, като от съществено значение са кодовете. При системите от информация обаче са от съществено значение и функционалните характеристики на носителя, които са свързани с процеса на запамятаване и взаимодействие (взаимоСЪдействие!) на единиците информация, скоростта на тези процеси и тяхната сигурност. Функционалните характеристики на носителя образуват специфично „пространство“ на съществуване и развитие на системата от информация и тя не може да бъде безразлична към тях буквално. Всеки следващ носител, в който се извършва преселване, без съмнение би следвало да предлага разширени и по-комфортни възможности за системата от информация. Следователно към редицата от времена на изпреварващо оцеляване, трябва да се прибави и редицата от носители, които стават все по-съвършени, като непрекъснато ползват неизползваните възможности на нови субстрати и променят структурата и вътрешната си организация и динамика по оптимален начин.
4. Личното безсмъртие, разбирано по този начин, е явна демонстрация на положителна обратна връзка между инф и носител, която е без ограничение и се запазва от неограниченото разнообразие в света. Прякото следствие от това е, че ако някъде във Вселената възникне такъв процес, той ще се разпростре бързо, както в „дълбочина“, така и в „ширина“ и ще обхване в единен процес на системообразуване и цялост произволно големи области от Вселената.
5. Приемствеността в процеса гарантира досег до началото, т.е. миналото, а стремителното нарастване на интелигентността на системата от информация ще засили неимоверно много „изпреварващото отражение“ и прогностичността. Това е досег до бъдещето. Колкото повече напредва процеса, толкова повече в системата от информация ще се разширява зоната на миналото и бъдещето, обхванати в единна цялост. Разглеждано във времевата граница ще се получи извънвремево същество.
6. Процесът на лично безсмъртие е подходящ за изходна точка при построяване на модел на Вселената, който включва и Мултивселената. (Но това е достатъчно обемен въпрос, който няма да развия тук⁹).
7. Кибернетичният вариант на лично безсмъртие е поставен и развит в термините на обща теория на системите и теория на информацията (в широк смисъл!). Анализът на процеса, обаче, води до завършен и цялостен вариант на обща теория на системите¹⁰ в синтез с теория на информацията.

⁹ Колев Т., Към въпроса за системен подход към космологията на социума, Първа национална конференция с международно участие „Космос -85“, 14 – 16 ноември 1985г.; Колев Т., „Лично безсмъртие без мистика и религия“, Чирпан, 2012, гл.IV, „Човек и Вселена“, стр323-362.

8. Личното безсмъртие се разбира като свръхзапазване¹¹, т.е. като определена сингулярност и добре илюстрира диалектиката между запазване и изменение, но което е по-важно - позволява обща теория на системите да се интерпретира като обща теория на запазването. По същество това означава, че всички форми на запазване, описани от конкретните науки могат да бъдат изведени и разбрани от единна гледна точка – обща теория на запазването, което отново възражда общосистемната проблематика.

Разбира се, конкретизацията от 1 до 8 далече не изчерпва всички въпроси, свързани с направеното уточнение на понятието лично безсмъртие, но със сигурност поставя щрихите на изключителната евристичност на проблематиката. Като се има предвид това, не мога да не изкажа съжаление, че тези въпроси остават извън интересите не само на философите и изследователите в България, но се засягат твърде малко и в световен мащаб, въпреки надигащата се вълна на имортализма.

10 Колев Т., Възможност за построяване на обща теория на системите, сп. Философска мисъл, БАН, бр.10, 1988г., стр.35-45.

11 Колев Т., Системност и запазване, Методология на науката, БАН, 1989г., стр.141-153.